

1. Боднар О. Моніторинг та самоекспертиза освітнього середовища навчального закладу. Спецвипуск. Моніторинг в освіті. *Управління освітою*. 2006. №8 (128). С. 5–8.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Укл. і гол. ред. В.Т.Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1616 с.
3. Водолазська Т. В. Освітнє середовище як «третій учитель». URL: file:///C:/Users/VIP/Downloads/135715-299063-1-PB.pdf
4. Климко Л. В. Концептуальні підходи до створення інноваційного освітнього середовища. *Завучу. Усе для роботи*. 2017. №23/24. С. 28 (вкладка).
5. Іванюк Г. Специфічні чинники впливу на розвиток особистості учня в освітньому середовищі сільської школи. *Рідна школа*. 2006. №5. С. 28-30.
6. Омельченко С. М. Соціокультурні засади менеджменту освіти. *Педагогіка и психологія*. 2002. №3. С. 81-84.
7. Рудіч Л. Г. Обґрунтування освітнього середовища становлення обдарованої особистості як управлінська система. *Завучу. Усе для роботи*. 2018. № 17/18. С. 49-50.

УДК:371.72:1

О.М. Добровольська

директор Тернопільської загальноосвітньої школи №14 ім.Б. Лепкого, oksi_dobro@ukr.net

СУЧАСНИЙ КЕРІВНИК ЯК МОДЕРАТОР ОСВІТНІХ ПРОЕКТІВ

Реформування освіти в Україні, реалізація Концепції Нової української школи, впровадження компетентнісного навчання, інтеграція освітнього процесу до європейського освітянського простору зумовлюють зміни потреб користувачів освіти. Школа втрачає свої пріоритети і не є єдиним унікальним джерелом знань. Сучасні заклади освіти вже не можуть надати всю необхідну для життя інформацію. Проте вони можуть навчити учнів самостійно її шукати та аналізувати. Засоби масової інформації, Інтернет, освітні платформи, наукові клуби, кіно, театр, сімейна освіта, завойовують авторитетне місце в освітньому просторі ХХІ століття. У безмежній мережі можливостей проектної діяльності школа повинна стати

об'єднуючим центром для всіх стейкхолдерів освіти. Вирішальну роль у становленні багатьох освітніх аспектів часто відіграє керівник як модератор педагогічних проектів.

Поняття «модерація», «модератор» в лексиконі українського педагога з'явилися не так давно. *Модерація* (італ. *moderare* – пом'якшення, стримування, поміркованість) – технологія групової роботи, метою якої є досягнення ефективного рівня ділової комунікації при демократичному плануванні та стимулюванні в умовах активної участі співробітників. Вперше в 80-х роках К. Клеберт, Е. Шредер, В. Штрауб науково обґрунтували метод ідей модерації. Характерним для даного методу є те, що він зосереджений на конкретній ідеї, орієнтований на командну співпрацю, виключає формальний контроль та створює психологічно комфортні умови для суб'єктів діяльності [7]. Модератор – організатор групової роботи, що активізує і регламентує процес взаємодії учасників групи на основі демократичних принципів, забезпечує ділове спілкування, протоколювання процесу обговорення, проміжних і підсумкових результатів групової дискусії керівник-модератор [6].

Поняття «проект» є загальновідомим. В Українському педагогічному словнику використовується поняття *метод проектів*, який визначено як «організацію навчання, за якою учні набувають знань і навичок у процесі планування й виконання практичних завдань – проектів» [1, с. 205]. В іншому педагогічному виданні – форма організації навчання, яка полягає в тому, що учні самі намічають собі певні практичні завдання (проекти) і в процесі їх виконання здобувають знання і набувають навичок [3, с. 2180]. Основними спільними ознаками проектів є їх унікальність, обмеження в часі, виконання взаємоузгоджених дій спрямоване на досягнення конкретних цілей.

В інноваційному освітньому середовищі можна виділити чотири основні напрями ефективного використання проектної технології: проект як метод навчання на уроці; проектні технології онлайн навчання; для формування дослідницької компетентності школярів у позаурочний час; як метод формування професійної компетентності вчителів та розвиток їхньої педагогічної майстерності [5].

Проектна діяльність в школі – це один з шляхів залучення батьків до освітнього процесу, налагодження зав'язків з

громадськими організаціями, пошук інвесторів та партнерів, створення іміджу та бренду закладу освіти. Кожен керівник у закладі освіти бере безпосередню участь у проектах. Інколи він сам їх ініціює, або включається як модератор. Варто зазначити, що в процесі здійснення проектної діяльності керівник як модератор виконує відповідні функції, серед яких:

- презентація ідей проекту; ця функція реалізується на початковому етапі і керівник допомагає усім учасникам зрозуміти
- організовує роботу за проектом, відстежуючи дотримання алгоритму, розподіляє обов'язки, може змінювати терміни етапів проекту;
- координує й регулює процеси розробки і реалізації проекту; зокрема важливо оцінювати проміжні результати; проводить співбесіди з учнями щодо рівня задоволеності проектом;
- вмотивовує команду, на всіх етапах; важливо, щоб жоден учасник не зійшов з дистанції;
- надає консультації і роз'яснення з питань стосовно проекту, особливо педагогам, які вперше управляють проектом; залучає інших консультантів;
- проводить роботу, пов'язану із підвищенням рівня інформування працівників та учасників проекту; тут важливим є оприлюднення результатів проекту;
- інформує про внесення змін та доповнень до проекту, проводить консультації щодо виконання умов стосовно реалізації проекту;
- сприяє своєчасному вжиттю заходів до усунення порушень, залагоджує внутрішні конфлікти, підкріплює силу проекту нормативно- правовими документами.

Завдяки реалізації проекту «Педагогіка партнерства як фундамент Нової української школи» наш заклад освіти долучився до розробки меморандуму, що описує принципи і правила взаємодії всіх учасників освітнього процесу, уможлиблює якісний діалог між ними. В межах даного проекту відбувалися зустрічі між батьками, вчителями та учнями шести пілотних шкіл Києва, Чернігова, Харкова, Миколаєва, Краматорська та Тернополя.

Впровадження демократичних цінностей, активізація учнів, формування громадянської компетентності, розвиток активної особистості – це виклики освітнього процесу сьогодення. Права, ставлення, навички та вміння, знання та їх критичне розуміння – це

потреби учнівської молоді та педагогічного колективу. З цією метою наш заклад розпочав реалізацію дворічного проекту «Демократична школа». Програму здійснює Європейський центр ім. Вергеланда (Осло, Норвегія) за підтримки Міністерства закордонних справ Норвегії у співпраці з Міністерством освіти і науки України, Радою Європи, БО «Центр освітніх ініціатив» та ІСАР «Єднання». Програмна діяльність ґрунтується на Хартії Ради Європи з освіти для демократичного громадянства та з прав людини, ухваленій Рекомендацією СМ/Rec(2010), і відповідає пріоритетам Плану дій Ради Європи для України на 2015–2017 роки [2].

В рамках даного проекту представники батьків, вчителів, адміністрації та влади відвідали лекції та семінари з проблем впровадження демократії та ознайомили учасників освітнього процесу з основними положеннями Хартії Ради Європи та презентували проект «Демократична Школа» в нашому закладі освіти. Керівник закладу повинен сприяти масовому залученню учнівського самоврядування, адміністрації, батьків та вчителів сприяло налагодженню партнерських стосунків та формуванню команди для впровадження змін. Координацію та супровід проекту забезпечують тренери, що мають досвід в проектній діяльності. Здійснення діагностики розвитку демократичних цінностей та командна постановка цілей проекту – це основа програми. Свобода вибору – це право школи самостійно обирати свій власний план розвитку, ініціювати зміни, що є актуальні для нашої школи.

Мета проекту: підтримка розробки нових навчальних програм, спрямованих на розвиток громадянських компетентностей; зміцнення шкільної автономії, децентралізація шкільного врядування та демократизація освітнього процесу; доступ до нових навчальних онлайн ресурсів для розвитку громадянських компетентностей; професійний розвиток для вчителів через підсилення спроможності обласних інститутів; післядипломної педагогічної освіти та релевантних ГО; підтримка діалогу між освітянами з різних регіонів; сприяння розробці освітньої політики.

Для формування мовних компетентностей наш заклад освіти співпрацює з молодіжною організацією AISECі. Тут керівник теж відіграє важливу роль. На даний час вже реалізовано декілька проектів з інтегрованого курсу екології на уроках англійської мови; формування особистісних цінностей – молодіжний рух Fusion;

проведення наймасовішого уроку в світі. Участь в даних проєктах модерує керівник закладу, зокрема, мотивує учнів до вивчення іноземних мов, розвиває комунікативні навички, дає досвід співпраці з волонтерами.

Проектна діяльність – нині одна з найперспективніших складових освітнього процесу, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції, які на Раді Європи були визначені як основні в XXI столітті: полікультурні, мовленнєві, інформаційні, політичні та соціальні. Модератор освітніх проєктів – це першочергова роль сучасного керівника, для задоволення освітніх потреб учнів глобального, інформаційного суспільства.

Використана література

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. :Львів, 1997. 376 с.
2. Демократична школа – програма підтримки освітніх реформ URL: <http://www.schools-for-democracy.org/>
3. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / Пехота О.М., Кіктенко А.З., Любарська О.М. та ін. ; за заг. ред. О. М. Пехоти. К. : АСК, 2002. 255 с.
4. Професійна освіта: словник: навчальний посібник / уклад. С. У. Гончаренко та ін. ; за ред. Н. Г. Ничкало. К.: Вища школа, 2000. 380 с.
5. Лозинський Дмитро. Блог. URL: <http://aphd.ua/yakoiu-maiebuty-nova-ukrainska-shkola/> (дата звернення 13 квітень 2019)
6. Методика та технологія. Освіта UA. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/33260/ (дата звернення 14 квітня 2019).
7. School and education. Key Stage 1 and Key Stage 2. moderation URL: <https://www3.northamptonshire.gov.uk/councilservices/children-families-education/> (дата звернення 14 квітня 2019).